

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.

Vpliv nacionalnega gospodarstva na delovni trg.

«Ogorčenost delojemalcev nad pogubonosnimi učinki racionalizacije na delovnem trgu se preteče stopnjuje in grozi, da postane socialno- in državopolitična nevarnost prvega reda.»

Te besede je napisal nemški socialni politik dr. Bruno Rauecker in jih citiramo radi tega, da se vidi, kolik pomen se pripisuje predmetnemu vprašanju. Pod racionalnim gospodarstvom razumemo umno, preudarno gospodarstvo, ki stremi za čim boljše izpopolnitvijo produkcijskih sredstev, strojev itd. Kajti ni vseeno, ali se proizvaja brez strojev ali s stroji, z dobrimi ali s slabimi stroji, z izvežbanimi ali neizvežbanimi delovnimi močmi. Vse to bi se dalo dokazati na nešteti primerih, ki pa so za nas Slovence odveč, ker z lastnim doživetjem vse to skušamo in opazujemo. Tem bolj pa nam stopi pred oči veliki pomen produkcije za delovni trg, ako si ogledamo nekatere številke iz industrijsko visoko razvitih držav.

Po poročilu podtajnika v gospodarskem ministru Zdrženih držav, Davisa, producira od 1570 tovarn za čevlje 227, t. j. 14,5 %, toliko obutev, da se krije z njimi polovica potreb Zdrženih držav. Tem 14,5 % pa je tudi mogoče, kriti ozadavne potrebe celega ameriškega trga. Od 8019 mlinov jih producira že 228, t. j. 2,8 %, dve tretjini potreb Zdrženih držav, pri polnem obratu pa bi teh 228 mlinov (torej 2,8 %) lahko zadostilo celotnim potrebam na moki Zdrženih držav ameriških. Angleške ladjedelnice so po neki angleški uradni ugotovitvi dandanes v stanju, da krijejo ne samo celotne nove potrebe na tonazi od strani angleške trgovske in vojne mornarice, ampak preko tega tudi potrebe vsega sveta.

Gornje številke nam predočujejo vso ogromnost industrijskega napredka, ki bi brez racionalnega gospodarstva ne bil nikakor mogoč. Izraba tehniških sil, neprestano prizadevanje, da se način produkcije še bolj poenostavi in ubrzi, pa bo nedvomno rodila ves preobrat na delovnem trgu. Stvar je namreč ta, da kakor je z ene strani dobro, da se čim več in s tem čim ceneje producira, pa je istotako gotovo, da ravno racionalno gospodarstvo povzroča veliko brezposelnost. Čim več ko se bo na majhnem prostoru produciralo, čim bolj ko bo en sam stroj opravil delo tisočev in tisočev delavcev, tem bolj se bo pokazala posledica tega gospodarstva v brezposelnosti.

Znano je, da so se tega načina gospodarstva oprijeli v največji meri Nemci, v kar so jih deloma silile tudi mednarodne obveznosti. Po uradni ugotovitvi pa se je zaradi racionalizacije, ki se jo je gojilo pred vsem v kovinski industriji, zmanjšalo že sedaj število v tej industriji zaposlenega delavstva za celo tretjino. Sploh pa je veliko brezposelnost v Nemčiji, ki je zavlada v zadnjem času, smatrati kot posledico novega načina gospodarstva, ki se stopnjuje od dne do

dne. Zanimivo je tudi tozadnje poročilo obrtnih nadzornikov, ki se glasi, da je vsak novi vložni stroj za cigarete izpodrinil 20 delavk, da en sam ameriški stroj za vknjiževanje prihrani 70 % nastavlencev, ki so se uporabljali za dotično delo.

Gotovo je zanimivo vedeti, kako stališče zavzemajo napram vsemu temu nemške strokovne organizacije. Le-te so, dasi so predvidevale posledice, bile vendar mnenja, da bodo te posledice le začasne in da se bo brezposelnost kot posledica racionalnega gospodarstva dala paralizirati s tem, da bo pocenjevanje produktov vedlo do tega, da se bo konjunktura znatno poživila in vedla do zopetne zaposlitve brezposelnih. Med tem pa se do danes cene niso znatno znižale, tako da ni opaziti nikakega učinka na izboljšanje konjunktura na delovnem trgu. Poleg tega pa se nam zdi tako pričakovanje skrajno zgrešeno, ker pocenitev blaga radi hiperprodukcije vede v nove težkoče in nikdar ne sme biti cilj delavskega razreda. Stremljenje mora iti za tem, da se producira samo za potrebo, ne pa iz konkurenčnih motivov.

Kaj zahteva pred vsem novi način gospodarstva, ki se bo nedvomno stopnjeval do najvišje mere? Nasprotovati mu, bi bilo reakcionarno in smešno, da so delavci ob uvedbi strojev iste razbijali, boječi se, da jim stroj odvzame delo. Prav je, da se kolikor mogoče pritegnejo k delu naravne sile, in sicer več ko mogoče. To, kar je slonelo poprej na človeških plečih, naj zanjprej opravlja narava, ki radi tega ne trpi. Vendar pa je pri tem misliti na zaščito delavstva, ki s tem postane brez kruha. Če izboljšanje produkcije nima za cilj pocenitev produktov, marveč le dobiček podjetnikov, je cilj zgrešen. Stremljenje mora iti za čim večjo blaginjo celokupnega človeštva. Pocenitvi blaga pa mora slediti tudi skrajšanje delovnega časa. Vkljub veliki brezposelnosti opažamo, da se mnoga podjetja niti osemurnega delovnega časa ne držijo več. Na-

mesto, da bi se delovni čas skrajševal kot posledica racionalizacije in človeškega napredovanja, pa se stopnjuje. Tu je po našem mnenju bistvo vprašanja.

Ko stojimo na pragu racionalnega velekapitalizma, nas navdaja strah, da bo tudi nova tehniška pridobitev, kakor vselej doslej v zgodovini, služila le v ta namen, da se človeka izrabi in uporabi zgolj kot sredstvo produkcije v korist maloštevilnega kapitalističnega razreda. Kaj pomaga ves tehniški napredek, ako pa z njim vržemo v največjo bedo ogromno večino človeštva! Stojimo na stališču, da mora vse umno izrabljanje narave imeti za cilj, izboljšanje razmer celokupnega človeštva. Skrajšanje delovnega časa kot prva pridobitev umnega gospodarstva bi prineslo velike koristi v kulturnem pogledu. Dandanes delavec nima ne časa in vsled utrujenosti tudi ne volje, da bi se v svojem prostem času izpopolnjeval v duševnem oziru, čital knjige, posejal predavanja itd. Boljši dohodki, krajši delovni čas šele daje delavstvu možnost, da postane v polni meri enakopraven član človeške družbe, ker mu bo omogočeno, da v pogledu izobrazbe ne zaostaja za drugimi. Kot takega ga bodo tudi bolj cenili in nihče se ga ne bo več sramoval, kakor se to na žalost dandanes dogaja, ker bo lahko gledal tudi na svojo telesno snago, zdravje in izobrazbo, da si bo lahko poiskal užitek v lepi knjigi, v gledališču in koncertu. Ali pa mari nima pravice do tega? Ali ni ravno on tisti, ki ustvarja dobrine tega sveta? Ali ni največja krivica današnjega časa, da se baš njega izključi od teh dobrin? Da nima niti kosa kruha, kaj šele druge udobnosti, brez katerih ne more izhajati kulturni človek!

Vse to so problemi, ki se moramo žnjimi pečati. Študij gospodarstva je morda od vseh najbolj zamotan, ker tu prevladujejo nazori tistih, ki iščejo svoje interese in ne znajo z nesebičnimi očmi pogledati na problem, ki bi bil v tem primeru mnogo enostavnejši. Kakor pa se zdi, ga prizadeti namenoma komplicirajo, samo da ostane krivica i nadalje. Vzpričo resnih dogodkov, ki stojijo pred nami, se mora delavstvo vzdržati, ako noče, da bo šlo kolo časa preko njega.

Obupne razmere na delovnem trgu.

Pričakovalo se je, da se bo spomlad zboljšal položaj na delovnem trgu ter da bo vsaj nekaj brezposelnih delavcev in nameščencev prišlo do dela in kruha. Zgodilo se je pa obratno. Dnevno prihajajo vesti, da se v raznih panogah slovenske industrije zmanjšujejo ali celo ustavljajo obrati. Armada brezposelnih zato vedno bolj narasča.

Ko so bili še klerikalci na vladi, so pristali, da se zniža carina za uvoz rotacijskega papirja od 12 zlatih dinarjev na 1 zlati dinar. S tem je bila ukinjena zaščitna carina za domačo proizvodnjo rotacijskega papirja. Znižanje carine ni v korist splošnosti, ker ne bodo tiskarniški proizvodi niti eno paro cenejši, kajti ves profit bo spravila v žp vmesna trgovina in bogata tiskarniška podjetja. Škoda bo pa imel delavec, ker bo

domača papirniška industrija ustavila izdelovanje rotacijskega papirja, ker ne more vzdržati inozemske konkurence.

Posledice nespametne carinske politike se že kažejo.

Tako je uprava «Zdrženih papirnic Vevče, Medvođe in Goričane» izjavila, da z 21. majem ukine izdelovanje rotacijskega papirja in odpusti v obratu Vevče 88, v brusilnici v Medvodah pa 54 delavcev. Na cesti bo torej znova 142 delavcev, izpostavljenih največji bedi in brez izgledov, da dobe kje drugje zaposlitev.

V enako neugodnem položaju kot papirniško se nahaja tudi delavstvo v cementnih tovarnah. Delniška družba «Zagorka», tovarna cementa v Zidanem mostu, je 10. maja razglasila, da ustavi svoj obrat in je odpovedala službo 160 delavcem.

in 6 pisarniškim nameščencem. Delavce pridržijo tovarena samo še toliko časa v službi, dokler ne porabi stare zaloge premoga.

Cementna tovarna v Zidanem mostu utemeljuje svoj ukrep s tem, da ne more vzdržati konkurence splitskega cementa. Do sedaj ni prihajal v velikih množinah v naše kraje splitski cement, ker ni prenesel visokih železniških tarif. Sedaj je pa železniško ministrstvo dovolilo prost prevoz splitskega cementa v notranjost države z namenom, da s tem priskoči na pomoč poplavljenecem. Malo je verjetno, da bodo imeli od prostega železniškega prevoza splitskega cementa res koristi poplavljeneci. Gotovo pa je, da bo zaradi tega odloka železniškega ministrstva na cesti 160 slovenskih delavcev in 6 nameščencev.

Demontaža industrije v Sloveniji in naraščanje brezposelnih vede do gospodarske katastrofe naših pokrajin. Vlada ne bi smela tako enostran-

sko in lahkomišelnost reševati gospodarskih problemov, jemati množicam delavcev zaslužek, na drugi strani pa s svojimi ukrepi favorizirati samo nekatere maloštevilne kapitalistične izvoljence.

S tem, da je minister za socialno politiko nakazal 100.000 dinarjev za podpiranje brezposelnih v Sloveniji, še daleč ni omilil obupnega položaja na delovnem trgu. Ako vpoštevamo, da je 20.000 brezposelnih v Sloveniji, je 100.000 Din komaj kaplja v morje pri ogromni bedi, ki jo srečujemo vseh povsod. Delavstva ne morejo zadovoljiti malenkostne podpore, ki zadostujejo komaj za en dan preživljanja. Delavstvo zahteva dela in zaslužka. Država je dolžna, da preskrbi delavstvu delo in je naravnost gospodarski in socialni zločin, v časih najhujše krize na delovnem trgu, z nespametnimi ukrepi povzročati demontažo naše industrije.

Pribežališča za potujoče delavce.

V mnogočem je povojno socialno napredovanje le navidezno. Ta misel se človeku nehoti vsili, ako se spomni na nekatere socialne naprave, ki so obstojale pred vojno. Ne povsod! Pač pa v raznih industrijskih kronovinah, od Štajerske naprej proti severu. So to bila tako zvana zavetišča, odnosno pribežališča za potujoče rokodelske pomočnike in delavce. Kranjska menda te institucije ni poznala, prvič ni bila tu v predvojnem času posebno razvita industrija, drugič pa so v deželni zbor kranjskem gospodarili klerikalci, ki, kakor splošno znano, nimajo smisla za socialna vprašanja.

Taka zavetišča so bila oddaljena drugo od drugega približno štiri ure. Tamkaj so dobili potujoči brezposelni, ki so se izkazali z delavsko knjižico, hrano in prenočišče. To institucijo je financiral deželni zbor in vodil nad njo točno nadzorstvo. Bila je velikega socialnega pomena. Takrat se tega ljudje najbrž niso niti toliko zavedali, pač pa vedo to ceniti prizadeti delavci šele dandanes, ko takih institucij ni več.

Kako velikega pomena so bila delavska pribežališča, se vidi, če se primerja današnja oskrba brezposelnih, ki potujejo iz kraja v kraj, s takratno oskrbo. Ker kljub dolgemu čakanju pri-

borzah dela delavci ne dobijo dela, se čutijo končno primorane, da potujejo iz kraja v kraj. Borze dela pa jim za take primere, ko si delavci na slepo gredo iskat dela, ne dajo polovične vozne karte, pač pa šele v primeru, da so jim preskrbele delo, oziroma, ako se sami izkažejo, da so dobili službo, v katero svrlo rabijo vožno karto. To so pa bolj redki primeri, poleg tega dobijo samo polovično vožno karto, ostalo polovico pa si lahko pridobijo z beračenjem, ako imajo srečo. Že to torej ni posebno prijetno. Navadno pa se kaj takega redkokdaj dogodi, ker jo delavec poprej popiha iz dotičnega kraja, kjer se nahaja borza dela in kjer je morda mesece zastoj čakal na delo. In sedaj se prične za delavca pravi križev pot. Navadno se med potjo obrača na občinske urade, kjer pa ima le redkokdaj srečo. Mnogo mora pretrpeti, preden se mu posreči dobiti kos kruha in prenočišče. Primoran je, da strada. Vendar pa se mu zdi boljše, da je na potu, kjer ima več možnosti, da si dobi kako delo, kakor pa bi stradal na sedežu borze dela in lenuharil. Dandanes se za takega potnika nihče ne zmeni in zaman išče dobrotnike. Torej smo v tem pogledu na slabšem in bo treba ustanoviti potrebna pribežališča.

† Anton Šircelj.

Neizprosna smrt nam je nenadoma ugrabila vzor-moža.

Dne 14. maja zjutraj je od kapi zadet umrl tovariš Anton Šircelj.

Iz skromnih razmer je izšel naš tovariš Šircelj. Bil je sin kmečkih staršev na Krasu. Siromašni starši ga niso mogli izsolati. Kot delavec je vstopil v železniško službo. Z vzgledno pridnostjo in vztrajnostjo se je povzpел do načelnika skladišča državne železnice. Po več kot štiridesetletnem službovanju je postal šef važnega železniškega oddelka, prav tam, kjer je začel svoje delo kot — delavec. Tekom let si je tov. Šircelj s svojimi talenti priboril ugled prvega in nepogrešljivega uradnika. Že njegovo izredno napredovanje v težavni železniški službi nam dokazuje, s kakšno življensko silo je bil oblagodarjen spoštovani pokojnik.

Tovariš Šircelj je vedno stal neustrašeno v prvih vrstah, kjerkoli se je vodila borba za pravice zapostavljenega delovnega ljudstva. Kako naj bi tudi drugače ravnal mož-poštenjak? Saj je izšel iz srede zapostavljenih in revnih, saj je vse življenje vodil borbo za svoj obstanek, prav tako kot njegovi sotrpini, katerim je bil voditelj in zvest tovariš.

Zveza jugoslovanskih železničarjev je izgubila s tovarišem Širceljem najboljšega delavca. Neprecenljive so njegove zasluge za strokovni pokret narodnih železničarjev. Politično je bil tovariš Šircelj organiziran v Narodno-socialistični stranki, kjer je zavzemal važna in odgovorna mesta v načelstvu in v izvrševalnem odboru stranke. Kadar ga je poklicala stranka, se je vedno navdušeno odzval njenemu klicu in neustrašeno poprijel za delo, ne strašeč se truda in žrtve. Tovariš Šircelj je bil tudi odbornik Zadrugne knjižarne, zavedajoč se, da je rešitev proletarijata odvisna od kulturnega napredka, od dobre in poučne knjige.

Tovariša Šircelja je posebno odlikoval njegov simpatični nastop, z vsakomur je bil dober in ustrežljiv. Sovražnikov ni imel, tudi v političnem boju ne. Vse ga je spoštovalo in visoko cenilo.

Ivan Albreht:

(Nadaljevanje.)

Prva ljubezen ne zariavi.

VIII.

Ko je začela rumeneti jesen, je Franca srečala Janeza v gozdu. Ona je šla v prapro, fant je pa šel spravljat treske v kraj.

Srečala sta se na samem. On se je je hotel ogniti, ona pa ga je nagovorila:

«Ne prideš nikoli nič v Griče?»

«Ne nanese pot tako —»

«Pa si presneto visok!»

«Ko sem pa zmeraj med drevjem —»

«Ali ti ni nikoli dolgčas?»

«Včasih mi je bilo, zdaj ne več. Z leti človeka sreča pamet —»

Franco je jezilo, zakaj ga je ogovorila, vendar se je skušala pritažiti s smehom.

«Tebi je lahko, seve,» je dejal Janez.

«O, meni že. Vdovam je vedno lahko,» je trpko odvrnila Franca.

Janez se je premagoval le s težavo. To bitje, ki ga je nekoč tako hladno pozabilo zaradi borne bajte, ni moglo zdriniti v njem drugega nego zasmeh; samo zasmeh in maščevanje. Sklenil pa je, da hoče prikriti oboje, dokler ne poniža France čisto v prah.

«Oh,» pravi torej prijazno, «kaj bova tarnala! Vsak človek ima svoje križe!»

«To je res. Jaz jih že komaj nosim —»

«Verjamem. Pa še moža ti je pobrala smrt —»

«Veš, imela sem ga rada —»

«Verjamem —»

«Ljudje so ga skušali podpihovati, da sem ga vzela samo zaradi bajte, pa jim ni hotel verjeti —»

«O, Gropa je bil pameten človek —»

«Res je bil previden,» pravi Franca «in tudi dober.»

«Pa tudi zate sem slišal, da si bila res dobra ž njim.»

Franca ga pogleda, podvomi in pravi:

«Kod si pa hodil?»

«Po svetu sem bil. V Nemcih sem tesaril —»

«In se ti ni nikoli stožilo po domu?»

«Po domu ne —»

Ona na to:

«Jaz sem mnogo mislila nate.»

«Tudi jaz —»

«In veš, kaj?»

«No?»

«Tako nekako pred letom je bil Gropa posebno slab, pa sem šla na Tolminsko k tistemu staremu možu, ki je tako moder —»

«Ki zagovarja?»

«K tistemu, da. Pa mi brž pove, da Gropi ni več pomoči. In veš, kaj je še dejal?»

«No?»

«Če me nikoli ne muči mladost? Pomisli.»

«Ali res?»

«Prav res! — Takrat je potem kar zažgal v meni. — Saj ti ne morem in ne znam povedati, kako mi je bilo. Rajnega sem imela rada — pa ti si mi bil vedno pred očmi.»

Janez je pomislil:

«Ta pa zna! Naj še kdo reče, da ni vdova za devet deklet. —»

Franca je dejal:

«Tudi jaz sem mislil nate —»

Ona toplo:

«Ali res?»

Potem ji je pripovedoval po pravici:

«Takrat, ko si se omožila, sem mislil, da obnorim, tako me je zadelo. Pa sem šel. Živi duši nisem povedal, kam sem namenjen. Saj prav za prav nisem vedel niti sam.»

Da je vsa ta leta preživel po Štajerskem in po Gorenjskem, kjer je vsaj po enkrat na teden bral v časnikih novice in tudi poročila iz domačega kraja, to ji je preslikal v pripovedovanje o daljnih krajih in tujih zemljah, ki jih je prehodil, tujih ljudih, med kakršnimi je živel, da bi laglje pozabil krivico, ki mu jo je prizadejala ona, izvoljenka njegovega srca. Tudi tega ji ni povedal, da je v časniku bral o smrti njenega moža in da se je zdaj prav za prav zato vrnil domov, ker že nekaj tednov ni mogel dobiti pravega dela, ampak ji je pravil o čudni sili, ki ga je zoper njegovo

Vdan je bil svojim prijateljem in ob vsakem času mož-beseda. Vzgleden je bil njegov kremenit značaj, njegov duh ni nikdar klonil in kjer je prevzel delo, se je lahko računalo z absolutno gotovostjo, da ne bo nikdar popustil in obstal pred izvršitvijo prevzete dolžnosti.

Užaloščeni stojimo ob njegovem grobu. S solzami v očeh se poslavljamo od svojega najboljšega tovariša. V nepozabnem spominu nam ostane!

*

Pogreb tovariša Širelja se je vršil v ponedeljek, dne 16. t. m., iz hiše žalosti v Ljubljani, Prisojna ulica. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi, dokaz, kako je bil priljubljen. Preden so naložili krsto na mrtvaški voz, se je poslovil v imenu narodnih železničarjev od pokojnika s toplimi besedami tov. Ivan Držič. V imenu narodnih socialistov je govoril na grobu v srce segajoče besede tov. Franjo Rupnik in zastopnik sportnega društva «Ilirije», katere podpredsednik je bil pokojnik. V žalnem sprevedu je igrala železničarska godba. Načelstvo NSS je položilo na krsto pokojnika venec.

Kriza v bolniškem zavarovanju.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nam je poslal naslednji članek:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je vedno vpošteval splošno gospodarsko krizo in težkoče posameznih podjetij, zato je dovoljeval najdalekosežnejše olajšave pri odplačevanju zaostankov in plačevanju tekočih predpisov. Pri nepravočasnem plačilu prispevkov se ni posluževal kazenskih določil zakona. To razumevanje urada pa, žal, ni našlo potrebnega vpoštevanja in razumevanja na strani delodajalcev za naloge in dolžnosti urada. Plačilne olajšave so podjetja ali delodajalce zavledle k temu, da ne plačujejo redno niti obrokov niti rednih prispevkov in s tem puščajo urad brez potrebnih dohodkov. Zaostanki se množe, redna vplačila znatno padajo, podjetja odplačila na obroke dosledno zavlačujejo. Ne vplačujejo niti onega dela prispevkov, katerega so odtegnili od

plač zavarovancev. Vse to ima za posledico, da je bolniško zavarovanje prišlo v težke prilike. Pod takimi razmerami ne more delovati nobena gospodarska institucija. Nепrestano, dolgotrajno izterjevanje prinosov stalno zvišuje upravne stroške, ki zopet padejo v breme delavcev in delodajalcev. Vsako olajšanje bremen je izključeno, nasprotno je podana potreba, bremena zvišati. Ta situacija povzroča, da zavarovalna institucija ne more poravnati svojih neodložljivih tekočih obveznosti napram članom, niti napram drugim upnikom. Naravno in razumljivo je, da naše zavarovanje pod takimi prilikami mora hirati v škodo delavcev in delodajalcev.

Redni dohodki bolniškega zavarovanja so se skrčili na minimum, ki daleč ne zadošča za tekoče in nujne obveznosti. Ne zadoščal bi niti za najskromnejše zakonite dajatve, tudi ako bi bil sedanji zakon v pogledu dajatev znatno poslabšan. Ta pojav opozarja k poostitvi vseh kazenskih predpisov in k znatnemu zvišanju vseh kazni ter k strogemu izvajanju že obstoječih predpisov. To zahtevajo naše socialne in gospodarske dolžnosti. Zavarovanje ni fiskalizem, ono je pomoč v potrebi, katerega pomoč je neodložljiva.

Iz teh razlogov daje urad v vednost, da je v interesu bolnih zavarovanih članov in v interesu

rednih plačnikov nujno prisiljen, da z vso strogostjo vztraja na vseh sredstvih, ki mu jih daje sedanji zakon v svrhu izterjanja dolžnih prispevkov na razpolago, in da ne more dovoljevati nobenih olajšav več, ker je to imelo za posledico le še večje kupičenje zaostankov in je povzročilo padanje vestnosti in odgovornosti napram bolnim delavcem in namješčenem. Dohodki bolniškega zavarovanja so proračunjeni tako, da krijejo sprti redne v zakonu utemeljene izdatke, ki nujno nastajajo vsak dan. Vsi dohodki se sprti konsumirajo. Bolniško zavarovanje ne razpolaga z nikakimi rezervami in more biti zato vsak zastoj v dohodkih uničujoč ter imeti nedogledne posledice za zdravljenja in pomoči potrebne zavarovance.

Ako bodo delodajalci radi nerednega vplačevanja prispevkov trpeli materialno škodo in imeli stroške, bo to le posledica zanemarjanja dolžnosti zakona o zavarovanju delavcev.

S tem urad nujno opozarja vse delodajalce, da se z vso resnostjo zavedajo dolžnosti napram svojim obolelim in pomoči potrebnim uslužbencem in plačilo zavarovalnih prispevkov smatrajo izmed vseh javnih dajatev za najnujnejše in neodložljivo.

★

Politični pregled.

Konferenca Male antante, ki se je vršila pretekli teden v Jachimovu na Češkoslovaškem je znova pokazala, da so odnošaji med Češkoslovaško, Romunijo in Jugoslavijo trdni in pristrani. Naš zunanji minister Marinković se je vrnil s konference zelo samozavesten in je v Zagrebu izjavil novinarjem: «Mala antanta ni mala, niti antanta. To je formalna zveza treh držav in ta zveza predstavlja veliko vojaško in diplomatično silo. Take zveze se ne morejo ravnati po vetru in efemernih diplomatičnih kombinacijah.» Takoj na to je pa Marinković pripomnil, da je pozval k sebi našega rimskega poslanika, «da ga obvesti o vsem, kar mu je treba znati na onem mestu, kjer se nahaja». V svojih izjavah časnikarjem in na banketih so zunanji ministri Male

antante naglašali odločno voljo, da se ne pripusti nikak poizkus, spremeniti v kakršnikoli obliki status quo v Podonavju. Mala antanta bo v bodoče posvečala največjo pozornost ustvarjanju čim tesnejših gospodarskih in kulturnih odnošajev med zavezniškimi državami.

Nesoglasja v SLS. Poročali smo že, da so odložili trije gospodje iz SLS svoja mesta v gerentskem sosvetu mestne občine ljubljanske. Že takrat smo ugotovili, da je vzrok odstopa dalekosežnejši, kakor so ga pa navedli gospodje, ki so odstopili. Čez nekaj dni nato je bilo vse pojasnjeno. Gospod dr. Stanovnik je dopisniku zagrebških «Novosti» izjavil, da je odložil vse funkcije v SLS, ker so mu v stranki zapretili, da ga izključijo. Gospod dr. Stanovnik zastopa namreč

voljo po dolgih letih tirala spet nazaj v domači kraj.

Franca je poslušala kakor zamaknjena.

«Potem mora biti prav božja volja tako.»

Janez je stisnil ustne, da ne bi zaklel. Franca pa je pravila, kako ji je rajni Gropa na večer svojega življenja priporočal in svetoval, naj si poišče po njegovi smrti pametnega človeka —

«Prav njegova volja je morala biti,» je vzdihnila na koncu.

«Kako to misliš?»

«Tako — Jaz sem tedaj mislila nate. Trdno sem upala, da prideš —»

Janez je pobožnjaško zavil oči in vzdihnil.

«Kaj hočemo! Jaz še vedno nimam nič —»

«Saj imam zdaj jaz —»

«To bo komaj za otroka —»

«Rajni je vse zaženil meni —»

Kar naenkrat je zdaj tesač zakašljaj in povedal, da se mu mudi zaradi tresk. Čisto mu je vzelo besedo. Zato Franci ni kazalo drugače nego odjenjati in oditi svojo pot.

«Otroka se boji,» je premišljevala, «pa se bo že privadil. Saj je Matildka prikupljiva in prijazna.»

On je mislil:

«Le čakaj! Ti si mene, jaz bom tebe! Bova videla, kdo se bo zadnji smejal.»

Medtem ko je Franca razpletala najrožnejše sanje, je tesač Cokljač predel svoje

misli. Včasih se je nalahno nasmehnil, včasih pa prav krepko zaklel, zaspati pa le dolgo ni mogel tisto noč.

IX.

Proti koncu adventa se je oglasil Cokljač pri Smrekarjevem, ki je bil medtem že zdan naj zlezal v zakonski jarem.

«Tine,» je dejal, «oženil bi se.»

«Kar daj se, daj, saj je že zadnji čas.»

«Pa nimam nič pravega izbranega.»

«Če si pameten, se primi Metlakovke. Saj včasih si imel Franco malo v mislih. In ti rečem, da postano zelje vedno bolje diši od sveže kuhanega —»

«Tine, Tine, ti si vedno stari nagajivec,» se je nasmehnil Janez.

«No, ali sem govoril narobe?»

«Tebi je lahko govoriti!»

«Misliš, da bi te Franca danes ne marala?»

«Bogve —»

«Bodi no pameten! Vdova — pa tak fant —»

«Jaz sem bil veliko po svetu —»

«Tem bolje —»

«Ne vedno —»

«Kaj ga pa spet biješ, Janez? Ali kje kaj čivka za teboj?»

«Skoro bi bilo nekaj podobnega, pa se me je Bog usmilil in črviča k sebi vzel —»

«Potem je pa tako-vse v redu.»

«Ni ne, prijatelj. Sem obljubil zakon —»

«Obljubil —! Kaj se to pravi?!»

«Obljuba dolg dela —»

«Ne bodi no nespameten —»

«Tako imam zmenjeno s tisto žensko: Če jo vzamem, je dobro, drugače moram pa šteti —»

«Dosti?»

«Pet tisoč —»

«No, toliko pa Franca še vedno lahko dobi na bajto —»

«Pa bi hotela, misliš?»

«Treba vprašati —»

«Jaz si ne upam,» je vzdihnil Janez.

«Oh, pet tisoč! Če te ima količkaj rada, ne bo prav nič premišljevala. Bom pa jaz stopil k njej.»

«Ali bi res?»

«Zakaj sva pa stara prijateljca?»

«No, prav. Se bom pa v nedeljo oglasil,» je dejal Janez in odšel.

Ko je prišel na samo, se je na vse grlo zasmejal:

«Čakaj, čakaj, Franca, jaz ti spletem mrežo, da boš vedela, koga si zametovala!»

In je zaukal, ko da šteje čvrstih dvajset let.

Tak je bil zdaj tesač Janez!...

v SLS tisto strujo, ki je proti odločilnemu vplivu duhovščine na politiko SLS in je zelo ogorčen, da ga je sedanje vodstvo stranke prisililo, da je odstopil od kandidature za volitve v oblastno skupščino navzlic temu, da ga je kandidirala ljubljanska krajevna organizacija SLS. Gospod dr. Stanovnik trdi, da je glavni krivec spora v SLS duhovnik g. Fran Gabrovšek, glavni tajnik. Končno želi g. dr. Stanovnik: «da v SLS zopet zavladata demokracija in izgine klerikalizem, ki je vtelesen v samovladu duhovščine». Izjave g. dr. Stanovnika so zanimive s te strani, da je odličen pristaš SLS javno priznal, da je SLS duhovniška stranka, s tem izrazilo rimska institucija in da se je iz katoliške cerkve pri nas ustvarilo politikujočo cerkev. Dalje je iz izjav g. dr. Stanovnika še to poučno, da so sedaj po dolgem času vendar enkrat tudi krščanski socialci priznali, da v SLS ne pomenijo prav čisto nič. V sporu g. dr. Stanovnika z vodstvom SLS so se pa poleg tega izkazali krščanski socialci še kot skrajne «figovee». Namesto da bi stopili kot borci ob stran g. dr. Stanovnika, ko je pričel boj z reakcionarnim vodstvom SLS, so ga pa pustili samega, navzlic temu, da je bil njih ožji somišljenik. Krščanski socialci so na kratko izjavili, da se je g. dr. Stanovnik sam izključil iz stranke, ker je javno povedal tisto mnenje, ki ga privatno tako radi širijo krščanskosocialni prvaki. Nedoslednost krščanskih socialcev je klasična.

Brez volilnega mandata se je zaenkrat še vrnil iz Vrnjačke Banje (kjer je kralj na oddihu) ministrski predsednik Vukičević. Posebno davidovičevci so že več dni pred odhodom Vukičevića h kralju zatrjevali, da je volilni mandat siguren efekt avdijence in da je izmenjava večjega števila velikih županov vprašanje nekaterih dni. Vidi se pa, da se politični dogodki ne razvijajo tako naglo, kakor bi si želele vladne stranke. Položaj je še danes prav tako nejasen, kot prvi dan nove vlade.

Kako so klerikalci upropastili oblastne samouprave. Finančni minister ima z naredbo z dne 17. februarja, kjer se urejajo finance oblastnih samouprav, vsak trenutek možnost, da ukine samoupravne pravice oblasti. Uredbo, ki znatno poslabšuje zakon o oblastnih samoupravah, je izdala vlada, v kateri so sedeli tudi klerikalci.

Sedaj radikali z isto uredbo, na katero so pristali tudi klerikalci, odvezajo slovenskim oblastem vsako možnost, uveljaviti kolikor toliko primeren proračun. Gg. dr. Leskovar in dr. Nallačen sta intervenirala pri finančnem ministru, da potrdi oblastna proračuna. Opravila pa nista nič. Sedaj je finančni minister odredil, da morajo pokriti oblasti potrebe svojega proračuna s pomočjo državnega predujma in z dokladami na državne neposredne davke. Uvedba novih taks in trošarin je brez predhodnega pritrdila finančnega ministra nedopustna. Osebnih izdatki pri oblasteh se morajo reducirati na skrajni minimum. Ker oblastna proračuna v Ljubljani in Mariboru ne od-

govarjata stališču finančnega ministra, je verjetno, da bosta proračuna odklonjena in vrnjena v ponovno sklepanje.

Napredna fronta. «Slovenec» je zadnje dni prešel v politično besnenje, ker se boji, da se ustanovi enotna fronta vseh naprednih strank v Sloveniji. Kar se je mogel le izmisliti, je povedal, da podžge nasprotja v naprednih vrstah. Mislimo pa, da je ravno «Slovenec» besnenje najboljši dokaz, kako resna stvar je za SLS napredna fronta in koliko bi lahko škodovala klerikalizmu in koristila kulturnemu, socialnemu in gospodarskemu napredku Slovencev.

★

Narodno-strokovna zveza.

Čestitamo! Te dni slavi naš stari prijatelj tovariš Gašper L o m b a r in njegova družica 40letnico poroke. Obema jubulantoma želimo obilo sreče in zdravja za nadaljnjih 40 let. Iskreno čestitamo!

† **Franc Duh.** Iz Maribora smo prejeli tužno vest, da je v tamkajšnji bolnici po dolgi in težki bolezni umrl delovodja Franc Duh. Pokojnik, ki je bil med ustanovitelji narodne delavske organizacije v Rušah, je bil pri zadnjih volitvah izvoljen za člana Delavske zbornice, vendar pa ga je bolezen zadrževala, da ni mogel z vso svojo energijo delati v prid delavstvu, kar ga je bolelo bolj kot telesna bol. Vedno je obljubljal, da bo takoj po ozdravitvi zopet krepko prijel za delo, a mu ni bilo dano. Težko proletarsko življenje je sklenil v mariborski bolnici. Pokojnik je bil dolgo vrsto let delovodja v ruški tovarni za dušik. Njegov pogreb, ki se je vršil na pobrezko pokopališče, je pokazal, da je bil pokojnik priljubljen tovariš. Na krsto mu je položila venec podružnica NSZ iz Ruš in centrala iz Ljubljane. Od pokojnika se je na grobu poslovil okrožni tajnik tov. Tumpej. Dragemu tovarišu naj bo lahka domača gruda, preostalim naše iskreno sožalje.

† **Anton Herman.** V št. Pavlu pri Preboldu je ta teden preminul oče dveh naših odličnih tovarišev, posestnik in občinski odbornik Anton Herman. Pokojnik je bil vrl naprednjak in zelo

priljubljen ter spoštovan mož. Njegov pogreb je pričal o priljubljenosti. Za zadnje slovo so mu peli Sokoli, na grobu se je pa od njega poslovil šolski upravitelj g. Pečar. Pokojniku naj bo lahka domača zemlja, vsem preostalim naše iskreno tovariško sožalje.

Vsem podružnicam NSZ. Ta teden je tajništvo razposlalo dve zelo važni okrožnici na vse podružnice. Tem okrožnicam je posvetili vso pažnjo, je o njih razpravljati na sejah. Okrožnicam je priložena nova razredna tabela in poslovnik, s katerim naj se seznanijo članstvo na sestankih. Tajništvo je prepričano, da bodo podružnice gotovo postopale v zmislu danih navodil, kar bo le v korist organizacije. Članstvo naj se zanima in povpraša pri odboru za novo razvrstitev članstva.

LITJA. Podružnica Narodno-strokovne zveze je imela v nedeljo 15. t. m. svoj občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Zboru je predsedoval tovariš Pavel Muzga. Tajniško poročilo je podal tajnik tov. Franjo Končar, blagajniško pa tov. Jernej Kaplja. Za poročilo odbora je govoril strokovni tajnik tov. Kravos. Vsa poročila so vzeli zborovalci z odobravanjem na znanje. Pred volitvami je govoril še predsednik uradniške skupine tov. Luka Bizjak, na kar so se vršile volitve novega odbora. Soglasno je izvoljen naslednji odbor: predsednik Franc Ž a b j e k, podpredsednik Pavel M u z g a; tajnik Rado Bizjak, namestnik

X.

Zadnje nedeljo pred božičem je zapadel sneg. Kar v plahitah ga je nasulo.

Metlakovka je sedela za pečjo.

«Bog vé, ali bo kaj prišel blizu», je pre-mišljevala in v mislih že izbirala pripravnega človeka, ki bi ga poslala v Trstenik. Misli-la je na Novakovko, pa si ni prav upala. Ta bi ji gotovo ne privoščila Cokljača, ko se babše tako vleče za tisto Ipavčkovno Terezo. Spak je že star, hudobna žilica je pa le še močna.

Nenadoma plane v sobo Matildka, vsa bela od snega.

«Mati. Smrekarjev Tine gre k nam. Me je vprašal, če ste doma.»

«Ali res?»

Vdova je vsa iz sebe. Nestrpno pre-miš-ljuje, kam bi brž poslala otroka, da bi lahko govorila s Tinetom sama.

«Bog me usliši,» stoka in se obrača k peči, da bi pred malo prikrila svojo razburjenost.

«Matildka,» se domisli. «pojdi no v žup-nišče, boš plačala mašo za rajnega očeta. Potlej stopi pa še k Lebanovi materi in jih vprašaj, če pojdejo pred božičem še kaj v Ljubljano in če bi nama hoteli prinesiti še nekaj malega za jaslice. Le čvrsto stopi, pa mi pridi povedat.»

Mala se vzradosti.

«Ali bova napravili nove jaslice?»

«Nove, če boš pridna! Kar brž stopi!»

Mala odhiti, v hišo pa stopi Tine:

«Bog daj dobro, Metlakovka! Kako se kaj imaš?»

«O, Tine! Tebe pa že dolgo nisem videla.»

«I, seve! Ti v Gričih, jaz v Gričih, kako bi se videla,» se šali čevljar.

Franca mu ponudi kruha in vina.

«Pa si na dobrem, Franca, na dobrem,» pohvali Smrekarjev.

«Tako no, za potrebo. Saj veš, da ženska sama ne more vsemu kaj.»

«Tisto je pa res. Ali ti si pridna. Takih je malo.»

«Boljših pa dosti, ali ne?»

«Ne bi dejal. — No, smo pa dobili zimo, kaj!»

«Saj se je še dolgo prevleklo brez snega.»

«Pa res. Kaj sem hotel reči: Ali si kaj prida pridelala?»

«O, ovsu bom precej imela na prodaj. Tudi krompir je dobro obrodil. Samo s pšeni- nico sem bolj pri pičlem. Kupovati mi pa, mislim, ne bo treba.»

«Si kar cela gruntarica —»

«No, to pa, to —»

«Ali misliš kar deključevati?»

«Kako? S sivimi lasmi, je-li?»

«Ti — pa sivi lasje,» se smeje Smrekar-jev. «Odkod jih pa jemlješ danes?!»

Vdova mu natoči.

«Daj, prigrizni no malo, če ti ni preborno.»

Čevljar si ne dá reči dvakrat, hvali na desno in levo ter pravi:

«Hm, ali veš, zakaj sem prišel?»

«Ne morem si misliti —»

«Si že kaj videla Cokljača?»

«Janeza? O, sem slišala že, da je menda spet doma. Ta je dolgo hodil po svetu —»

Zraven misli:

«Hvala Bogu! Zdaj —»

Medtem se Tine parkrat odkašlja.

«Veš, zaradi njega sem prišel.»

«Kako misliš?» z veselo nevednostjo za- dr-žuje vdova svojo nestrpnost.

«E, kaj bova govorila tako okoli stave. Včasih veš, da te je imel rad —»

«Misliš? Jaz nisem tistega nikoli vzela za res.»

«On pa! In zdaj tudi. Rad bi bil tvoj mož —»

«Oh, Tine, kam pa misliš? Saj to ne more biti! Kaj se bo oziral po vdovah, ko je deklet dosti!»

«Beži, beži!»

«Viž, pa otroka imam! Saj veš, kaj je mati. Otroka ne morem zavreči!»

«Kaj ga boš zametavala? Kdo pa kaj ta-kega misli? Saj veš, da Janez ni tak!»

«Slabega res ni bilo nikoli nič slišati o njem, toda vseeno. Zakon je kakor loterija, saj veš.»

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Končar; blagajnik Jernej Kaplja, namestnik Jakob Bučar; odborniki: Miha Okorn, Viktor Oblak, Franc Stržičar, Beti Jošt, Cilka Trampuž, Franca Križman, Viki Razboršek, Angela Križman, Pavel Mlinar, Andrej Brajnik, Antonija Kralj in Pavel Lamberger; namestnika Ivan Gril in Anton Lajovic; nadzorstvo Anton Simončič in David Čarman. Po volitvah je pozdravil novoizvoljeni odbor in mu dal potrebna navodila tov. Kravos. Član Delavske zbornice tov. Bizjak pa je opisal delo te važne delavske institucije in pozval zborovalce, naj se je v vsakem primeru poslužijo. Novoizvoljeni predsednik je nato zaključil lepo uspeli občni zbor.

LOGATEC. Podružnica NSZ v Logatcu priredi 19. junija t. l. pešizlet na velezanimivo Cerknisko jezero. Od tam v Velike in Male Karlovice in potem naprej v Cerknico, kjer se bo vršila velika vrtna veselica z bogatim sporedom pri gosp. Josipu Meletu, gostilna «Pri vagi». Na veselici igra priznana cerkniška godba, ki šteje 40 godcev. Vabimo vse sosedne podružnice, posebno pa Ljubljance in vse napredne kroge, da se ta dan pridružijo našemu izletu. Tudi vsa napredna društva vabimo na ta izlet. Pokažite naprednemu delavcu, da ni zapuščen, podpirajte njegove prireditve. Čisti dobiček veselice je namenjen žrtvam socialnih razmer, brezposelnim članom. Izleta se udeleži tudi govoornik iz Ljubljane. Podrobni spored objavimo prihodnjč.

Dopisi.

LITIJA. Krajevna organizacija NSS v Litiji je imela v nedeljo 15. t. m. svoj redni letni občni zbor, kateremu je predsedoval tov. Luka Bizjak, ki je podal poročilo o delu organizacije. Zastopnik načelstva je obrazložil politično situacijo, narkar se je vršila volitev novega odbora. Soglasno so izvoljeni v odbor: predsednik tov. Luka Bizjak, podpredsednik Jakob Bučar, tajnik Anton Simončič, namestnik Franc Končar, blagajnik Franc Zupan; odborniki: Ivan Šular, Franc Stržičar, Pavel Muzga, Jakob Mak, Franc Končar, Ludvik Lamberger, Miha Okorn in Andrej Brajnik.

MARIBOR. Borza dela izkazuje za teden od 8. do 14. maja nov porast brezposelnih, in sicer za 176 oseb, 122 moških in 54 ženskih. V tem tednu je stanje brezposelnih naraslo na 1488 oseb. V celem je bilo v tem tednu samo 65 prostih mest, ki so bila takoj zasedena po brezposelnih. Brezposelni se delijo sledeče: 129 tovarniških delavcev, 95 hlapcev, 75 ključavničarjev, 56 mizarjev, 42 čevljarjev, 40 krojačev, 41 slug, 39 kovačev, 29 trgovskih pomočnikov itd. Sploh so zastopani vsi poklici brez izjeme. Med ženskami je največ poslov, in sicer 198 bodisi kuharic, služkinj ali sobaric; tudi natakarije je precejšnje število brez posla. Vse kaže, da se bo brezposelnost še pomnožila. Nič boljše ni v drugih krajih, kjer število brezposelnih narašča, a praznih mest je vedno manj na razpolago. Treba bo vendar enkrat prijeti temeljito reševati to pereče vprašanje.

LOGATEC. Po radiju smo prejeli iz našega obmejnega Logatca zelo važno novico, katero objavljamo v celoti: «Halo, halo! Tu vse živo in zdravo. Ravnokar nas je v globoki žalosti zapustil cirkus s šestimi godci, ki so prekašali umetnost naših piskačev. Naše velemesto se je zopet lotilo nogobra, plesa, porok, iger, kina in deloma tudi knjižnice. Vse gre kakor po žnorce in se tega napredka vsi veselimo. V zadnjem času nam beli glavo vprašanje kina. Imamo sicer enega v Sokolskem domu, a je premajhen in povrh tega še napreden, da bi ga zl... j. Pa jo gruntamo, če ne bi kazalo odpreti nov kino v Prosvetnem domu. Pa je že ena ovira. Preblizu cerkve je ta naš Prosvetni dom in niso naši gospodje nič kaj zadovoljni, da bi «ta črni» imel svoj dom pre-

blizu svetišča. Tuhtamo, če se ne bi dalo prenesti cerkve kam dalje, pa najbrže ne bo šlo. Tudi dom je težko premakniti in vendar moramo najti rešitev, ker je drugi kino postal že življenjska potreba. Vidite, kake skrbi nastajajo, pa se še ni v Ljubljani malo pobrigajte za nas in nam skušajte rešiti to zamotano zadevico. Zdravili Vaš Radi on.

SLOVENJGRADec. Nemška klerikalna gospoda je v «Slovencu» z dne 7. t. m. na nekvalificiran način napadla napredno večino v občinskem odboru ter si tudi pri tej priliki privoščila mene. Ljudem, ki ne govore resnice, ne odgovarjam rad, ker pa je naše obmejno mesto izpostavljeno vedno takim napadom, se mi zdi potrebno, da javnosti povem resnico. Dopisnik v «Slovencu» si upa trditi, da v Slovenjgradu sploh ni občutljive stanovanjske krize. Seveda je on ne čuti, ker biva pod svojo streho v razkošnem stanovanju. Dobro ve, da je lansko leto moral nekaj zelo pridnih uradnikov in drugih strank zapustiti naše mesto, ker niso dobili stanovanja. Ali dopisnik noče vedeti, da leži na stanovanjskem sodišču nad deset prošenj za dodelitev stanovanja in se iste ne morejo rešiti? Grda neresnica je, ko trdi, da načelno niso glasovali proti zgradbi stanovanjske hiše in da se je glasovanje vršilo le proti zidavi luksuznih stanovanj. Res je, da luksuznih stanovanj ni mislila mestna občina nikdar graditi in res je, da so Nemci in klerikalni nezadovoljneži ter njih hlapci in delavci nahujskani glasovali proti vsaki zgradbi stanovanjske hiše in da g. Grein nima predpisane dovoljenja kot zidarski mojster, in g. Mikec ki je ljudem trdil (kot občinski odbornik!), da mora letos samo on za zgradbo stanovanjske hiše v Slovenjgradu plačati 125.000 kron davka. Res je tudi, da so se vsi pametni pristaši SLS vzdržali glasovanja in so popolnoma solidarni z zgradbo stanovanjske hiše. Neresnico govori dopisnik, ko pravi, da so se protiglasovanja udeležili volilci vseh strank brez razlike, ampak res je, da so proti zidavi stanovanjske hiše glasovali le Nemci in nezadovoljneži SLS s svojimi delavci in hlapci. Dokaz zapisnik glasovanja. Napredna glasa, po številu dva, ki ste ju vlovili, Vam pa ne delata nobene slave. Tudi ti dve osebi nista več včlanjeni pri nobeni napredni stranki. Ni res, da bi bil razglas protiglasovanja na slabovidnem prostoru nabit, res pa je, da je glasovanje bilo zakonito razglašeno na običajnem prostoru občinskih razglasov. Ni res, da bi mestna občina imela namen, graditi stanovanjsko hišo za 600.000 Din, ampak res je, da je občinska večina imela zmeraj v pretresu zgradbo stanovanjske hiše za približno 400.000 Din. Dokaz sejni zapisniki in korespondenca. Grda neresnica je tudi, da je mestna občina za prvo četrtletje dobila iz davka na alkohol 4000 Din, ker resnica je, da je dobila občina iz davka na alkohol 20.958 Din 03 p. Dokaz finančna kontrola tu in potrdila v občinski pisarni. Tudi ni res, da bi občinska večina kak načrt umaknila, ampak res je, da je ista dobila več načrtov od raznih stavbenikov v pretres ter se je odločila za načrt ing. podjetja Dedek, ki ne predvideva nobenih luksuznih stanovanj z modernimi angleškimi kloseti in parketna tla, ampak le stanovanja z eno in dvema sobama s kuhinjo. Ni res, da jaz kot župan nisem obvestil odbornikov o kaki izpremembi načrtov, res je, da sem vse načrte, ki se tičejo te zgradbe, dal takoj stavbenemu in finančnemu odseku v pretres, ki jih je ta predložil dne 22. marca t. l. plenarni seji v odobritev. Res je tudi, da vse nadaljnje podrobno delo omenjene zgradbe vodita stavbeni in finančni odsek, ki sta bila v odborovi seji z dne 15. decembra 1926. za to pooblaščenca. Vsi načrti stanejo 12.000 Din, kateri znesek glasom pogodbe nosi izdražitelj dela. Dokaz dražbeni pogoji. Gospodom, ki se toliko zaletavajo v zgradbo te tako potrebne stanovanjske hiše, povem še danes samo na uho: Brzdajte ob 12. uri Vaše strasti,

ker sicer sem pripravljen, nastopiti z gradivom iz Vaše preteklosti. Dopisnika pa prosim, naj takoj nastopi z grozečimi drugimi stvarmi, da se vsa zahrbtnost razčisti. Slovenjgrader, dne 12. maja 1927. Franjo Čajnk o, župan.

DOMZALE. Iz našega kraja že dolgo nismo nič pisali, pa se moramo enkrat oglasiti in potožiti naše gorje. Vse polno imamo tujcev v vseh podjetjih. Vsi so «nenadomestljivi», akoravno opravljajo take posle, katere lahko opravlja vsak začetnik. Pri neki tukajšnji firmi je zaposlen Korošec, ki spada v Avstrijo, ker demonstrativno ni hotel optirati za našo državo. Ta mož ima svoje veliko posestvo na Tirolskem in vendar odjeda pri nas kruh domačinom. Njegov posel obstoja v tem, da maltretira domačine in opravlja špiceljske posle. Podvzeti so koraki, da se nepotrebni tuji odstranijo in zaposlijo domačini.

POLJČANE. Dne 12. maja je tudi našo lepo Dravsko dolino zadel težak udarec. V solnčnem jutru je nastopila slana, ki je v par urah ugonobila bujno rastoče nasade po njivah in vrtovih ter je celo više ležečim vinogradom znatno škodovala. Ta nesreča je zlasti občutna za naše siromašne sloje, male posestnike in delavce, ki imajo po eno ali dve njivici za krompir in koruzo, kar je ravno najbolj pozeblo. Posebno pa fižol, katerega se v naših krajih mnogo sadi, je popolnoma po slani uničen. Zaradi lanske slabe letine večina nima več semena, da bi lahko ponovno vsadila. Tako gledamo žalostni v bodočnost, prevarjeni v upih. Kar je vse tako lepo obetal, je bilo v par urah docela uničeno. Žalostno poglavje za vsakega, pa četudi malega kmetovalca. Pa to za nas reveže še ni vse. Takim vremenskim nezgodam sledi navadno še druga šiba v obliki — draginje. Še po vsaki taki vremenski katastrofi so se cene živilom navile in se je takega pojava tudi sedaj bati, to tembolj, ker je naš zaslužek že itak tako majhen, da že pri sedanjih cenah prav težko izhajamo. In kot navadno, bo sedaj zopet udarjen najbednejši — delavec, za katerega se nihče ne zmeni. Zopet bo prilika, da si ogledamo sadove naše zaslepljenosti in sovraštva. Morda so pa take katastrofe za nas delavce posebnega značaja. Učijo nas, da bodimo vselej pripravljeni na vsako nesrečo, da nas dogodki ne najdejo nepripravljene in se ne pustimo potem izrabljati. Izkoriščevalce je vse polno in teh se ubranimo lahko le v skupni in močni fronti. Pomaga nam v nesreči itak nihče ne, le to nam je pomagano, kar sami storimo. Delavstvo je tudi pri nas velik trpin, pa le lepo mirno molči in s tem dokazuje, da je zadovoljen z vsem. Z njegovim molkom škoduje le sebi. Vsi vemo, kje nas čevlji žuli, zato povejmo, odkrimo, potožimo svojo bol. Ponovna nesreča, ki nas je zadela, nam zopet kliče: organiziraj se, bedna raja, in si pomagaj, da ne pogineš živa. Sledite klicu, še je čas. — Zaupnik Narodno-strokovne zveze.

Cene tujememu denarju.

Na zagrebški borzi se je dobilo 17. t. m. v devizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 800 do 803 Din;
- 100 nemških mark za 1348:50 do 1351:50 Din;
- 100 italijanskih lir za 309:27 do 311:27 Din;
- 1 dolar za 56:72 do 56:92 Din;
- 100 francoskih frankov za 222:50 do 224:50 dinarja;
- 100 češkoslovaških kron za 168:40 do 169 Din.
- 100 švicarskih frankov za 1093 do 1096:50 Din.

ANTON PUNTAR
v Dolenjem Logatcu
priporoča svojo
trgovino z vinom in žganjem.

Tedenske vesti.

* **Agitacijski teden «Nove Pravde».** Z ozirom na razpis nagrade v našem listu smo ugotovili, da je nabral največ naročnikov in poleg tega še nekaj inseratov naš agilni in požrtvovalni član tovariš Valentin Muschet iz Logatca. Omenjeni prejme nagrado deset lepih leposlovnih knjig in se mu tem potom najlepše zahvaljujemo za trud. V kratkem razpišemo novo nagrado za onega, ki nabere največ naročnikov za «Novo Pravdo». Berite naš list pazno in sledite razpisu nagrade.

* **Proslava materinskega dne.** V nedeljo se je po vsej Sloveniji praznoval materinski dan na slovesen način, kakor ga zaslužijo slovenske matere, katerim je bil ta dan posvečen. V Ljubljani je dopoldanski cvetlični dan dosegel zadovoljiv uspeh. Vsakdo je rade volje posegel v žep, da prispeva majhen dar. Nabralo se je nad 10.000 dinarjev. V dvorani mestnega magistrata so se vršila predavanja, katerih se je udeležilo lepo število žen. Otvorila je vrsto predavanj dvorna dama gospa Franja Tavčarjeva, ki je v kratkem nagovoru ugotovila, da Slovenija zelo lepo praznuje materinski dan. Popoldne se vršivša prireditvev v hotelu Tivoliju je bila nepričakovano lepo obiskana. Vrstile so se pevske točke, deklamacije in telovadni nastopi dece. Naj živijo naše matere!

* **Angleški poslanik na lovu na Pohorju.** Na graščini Josipdolu v Ribnici na Pohorju se je mudil te dni kot gost veleposestnika ing. Milana Lenarčiča angleški poslanik v Beogradu Kennard na lovu na divje peteline. V istem lovišču je ustrelil lepega ruševca 13. t. m. bivši finančni minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu svoje soproge, ki je tudi navdušena lovkica.

* **Prošnja na ljubljansko železniško direkcijo glede proge Ljubljana—Kočevje.** Pišejo nam: Ljudje se splošno pritožujejo, da vozi večerni vlak iz Ljubljane na Kočevje prekasno. Večina ljudi odpravi svoje posle že prej in mora potem čakati po pet ur na vlak. Zaradi tega prosimo direkcijo državnih železnic v Ljubljani, naj skuša doseči, da bi ta vlak odhajal iz Ljubljane prej. Če to ni mogoče, pa naj bi se uvedel kakšen mešani vlak, ki bi prihajal v Ljubljano od 10. dopoldne, a odhajal iz Ljubljane okrog 5. ure popoldne ter prihajal v Kočevje okrog 8. ure zvečer. Morda bi ta vlak niti ne postajal na vseh postajah. Direkcija se naproša, da uvažuje to prošnjo, ker bi bilo uresničenje našega nasveta ljudstvu le v korist.

* **Zmaga naprednega obrtništva pri volitvah poslovnega odbora ljubljanske podružnice Obrtne banke SHS.** Izvoljeni so bili naslednji kandidati: Engelbert Franchetti (1082 glasov), Josip Rebek ml. (1062), Lovro Pičman (1082), Karel Vidmar (1060), Miroslav Urbas (1082), Fran Ravnikar (1196), vsi iz Ljubljane, ter Jakob Zadravec iz Središča (1175 glasov). V manjšini je ostala klerikalna Ogrinova lista. Kandidati te liste so dobili: Ivan Ogrin 153, Anton Rojina 173, Fran Kavčič 153, Filip Tratnik 153 glasov.

* **Huda slana in ledeni možje.** Slovenski kmetovalec že nakej let sem nima sreče. Zasedujejo ga neprestane nezgode. Letos se mu je obetalo že dobro leto, toda huda slana v noči od 11. na 12. t. m. mu je uničila fižol, krompir, vinograde in orehe. Razen tega je slana močno škodovala mlademu žitu, turščici in sadju. Le redki so kraji v Sloveniji, ki se jih je slana izognila. Ledeni možje Pankracij, Servacij in Bonifacij so letos neobičajno točno potrdili ljudsko vero, da ob dnevih teh svetnikov nastopa mrz. Vera o teh treh ledenih možeh je že silno stara in učenjaki, ki se bavijo z opazovanjem vremena, trde, da ni brez vsake podlage. Običajno se namreč vreme okrog srede maja rado spremeni in nastopa večji ali manjši mrz.

* **Belo letalo nad Ljubljano.** Te dni kmalu popoldne je brnelo nad Ljubljano ter v jugoiztočni

smeri izginilo lepo srebrnabelo letalo. To posebno lepo letalo je bilo tipa Caproni, na katerem se je vozil predsednik Mednarodne zrakoplovne zveze grof de Vaux iz Rima v Beograd.

* **Vozne olajšave za Ljubljanski velesejem.** Posetnikom Ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 2. do 22. julija t. l., je dovoljen 50odstotni popust na vseh železnicah po Jugoslaviji, Češko-slovaški in Madžarski, 30odstotni v Italiji, 25odstotni v Avstriji in Nemčiji. Skoro gotovo pa bo tudi Rumunija dovolila 50odstotni popust. Za prevoz razstavnega blaga je dovoljen v Italiji 30odstotni popust, povsod drugod pa 50odstotni popust od normalnih tarif. Voznih olajšav se morejo poslužiti posetniki na podlagi sejsmske legitimacije, ki se bo prodajala po vseh večjih denarnih zavodih, trgovinskih in tujsko-prometnih ustanovah v državi po 30 Din.

* **Občinske volitve v Litiji.** Na občinski deski je nabit razglas, ki javlja, da se bodo vršile občinske volitve za našo občino 26 junija t. l. Voliti bo 17 odbornikov in istotoliko namestnikov. Rok za vlaganje kandidatnih list se bo začel 22. t. m.

* **Vložne knjižice za marljive učence.** Odlični učenci osnovnih šol bodo dobili koncem letošnjega šolskega leta hranilne knjižice Poštne hranilnice. Vsaka knjižica se bo glasila na 100 dinarjev. Po pravilniku ministrstva prosvete se prva vloga 100 dinarjev ne sme izplačati vlagatelju, dokler ne dovrši 21 let starosti. V primeru smrti maloletnika pripade hranilna knjižica staršem; ako teh ni, bratu ali sestri; če pa tudi teh ni, se mora knjižica vrniti.

* **Zaključek šolskega leta s proslavo Vidovega dne** je določen na srednjih šolah za 28 junij, sklep pouka pa bo že 13. junija.

* **Sneg na Pohorju.** Ledeni možje Pankracij, Servacij in Bonifacij so letos točno potrdili svoj sloves. Povzročili so hudo slano, a Pohorje so pobelili s snegom. Klopi Vrh in Velka kepa sta nudila popolno zimsko sliko.

* **29 duhovnikov tožilo urednika mariborske «Volksstimme».** Koncem minulega tedna je bil pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na tri mesece zopora in globo 2000 Din urednik socialističnega tednika «Volksstimme» g. Viktor Eržen, katerega je tožilo 29 duhovnikov radi očitka v časopisu, da so ob znanih nemških demonstracijah proti Jugoslaviji v letu 1919. streljali na Nemce tudi duhovniki iz bogoslovja. Zaslišane so bile številne priče, od katerih so posamezne trdile, da so res videle streljali iz oken, dočim so druge izjavljale nasprotno. Mariborski škof je zaradi tega razposlal vsem župnim uradom okrožnico, da morajo svariti vernike pred čitanjem socialističnega lista «Volksstimme». V tej okrožnici navaja škof cerkvene določbe, po katerih spada «Volksstimme» med časopise in knjige, ki jih je prepovedano čitati. Ker je škofovo okrožnico natisnil tudi «Slovenec», vložil izdajateljstvo «Volksstimme» proti škofu tožbo in bo zahtevalo plačilo odškodnine v zmislu tiskovnega zakona. Proti uredniku g. Erženu vložijo klerikalci zopet tiskovno tožbo zaradi nekega članka, ki ga je objavila «Volksstimme» v majniški številki. Boj med socialisti in klerikalci se torej vedno bolj poostruje.

* **Papirnati drobiž po 1 Din in po 50 par bo s 1. oktobrom razveljavljen.** Finančni minister je izdal naredbo, da se vzame iz prometa papirnati drobiž po 1 Din in po 50 par. Zamenjava se mora zaključiti najkasneje do 30. septembra t. l. S 1. oktobrom t. l. bo izgubil ta drobiž vrednost. Zamenjava se bo vršila pri finančnih upravah in finančnih delegacijah ter pri davčnih uradih.

* **Svečan prevzem zdravilišča Rogaška Slatina po mariborski oblasti.** V nedeljo se je vršil svečan prevzem zdravilišča Rogaška Slatina po mariborski oblasti. Zdravilišče je izročil v imenu državne

uprave ravnatelj dr. Šter, za mariborsko oblast pa ga je prevzel v svojo upravo oblastni odbor s predsednikom dr. Leskovarjem na čelu.

* **Lakota v Hercegovini.** Časopisi objavljajo vesti o strašnem pomanjkanju, ki ga trpi po potresu in poplavih prizadeto prebivalstvo v Hercegovini. Ljudje nimajo ne obleke ne živil in tudi ne denarja, da bi si jih nabavili. Zgodili so se že primeri, da so ljudje od lakote umrli. Vlada je za prvo pomoč določila podporo 8 milijonov dinarjev.

* **Potresni sunki v Hercegovini in Bosni.** Minuli teden so se več dni zaporedoma pojavljali potresni sunki v Hercegovini in Bosni. Škode niso povzročili.

* **Strašen roparski umor pri Mariboru.** Te dni je bil v Jareninskem dolu izvršen grozen roparski umor. Neznani maskiran ropar je ponoči vdrl v gostilno Ferdinanda Nedelka, s sekuro razklal glavo gospodarju, ranil gospodinjo in odnesel okrog 2000 Din gotovine. Ranjenega Nedelka in njegovo ženo so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer je Nedelko podlegel ranam. Zločinec je pobegnil brez sledu.

* **Aretacija veletrgovca brez trgovine.** V Tuzli so aretirali sleparja Draga Begenišiča, ki se je izdajal za veletrgovca in osleparil tudi več slovenskih tvrdk. Čudno je, da možak že prej ni prišel v roke pravice, kajti v Tuzli je bilo že dolgo časa splošno znano Begenišičevo sleparsko početje.

* **Dve tatvini v Kranju.** Gostilničarju Grašiču iz Trstenika je odpeljal drzen kolesarski tat izpred gostilne Fink v kokrškem predmestju moško kolo. Orožnikom se je posrečilo sedaj izslediti tatu v osebi nekega delavca, ki je tatvino priznal. — Ob priliki nedeljskega tržnega dne je bil nekemu kmetu s Štefanove gore pri Cerkljah z dvorišča hotela pri «Stari pošti» ukraden večji gonilni jermen. Kmet je tatvino takoj opazil in jo naznanil orožnikom, ki so se na kolesih odpeljali v okolico ter so pri Velesovem dohiteli voz, na katerem sta se vozili dve kmečki ženski. Na vozu so našli ukradeni gonilni jermen, ga jima zaplenili, a obe ovadili zaradi tatvine sodišču.

* **Da se bosta poboljšala ...** Za dobo treh let je bil poslan v prisilno delavnico v Stari Graškiški 32letni Albin Češnovar, brezposelni in delomrzni pomočnik, doma v Kotredežu. V prisilno delavnico v Begunjah je bila ponovno oddana 29letna Terezija Reiserinova iz Rogaševcev v Prekmurju. Bila je iz prisilne delavnice pogojno izpuščena, a se na prostosti ni obnesla.

* **Primorske črešnje se že dobe na mariborskem in ljubljanskem trgu.** Sprva so bile v Ljubljani prav drage, in sicer po 40 Din kilogram, sedaj pa je cena popustila na 18 do 24 Din za kilogram. Pa so tudi po nižjani ceni še nedostopne siromašnejšim slojem.

* **Čarugov pajdaš pod ključem.** Čaruga je že zadostil pravici. Prav tako so vsi njegovi hajduki pod ključem, le tako zvani Prpić «Mali» se je še skrival očem postave in nadalje izvrševal svoja zločinstva po Slavoniji. Sedaj pa je tudi Prpić «Mali» pod ključem. Zaradi nekega roparskega napada v obsežnem gozdu Brezovica pri Sisku so orožniki preiskali te dni ves gozd. Nenadoma so naleteli na sumljivega možkega in naperili naj svoje puške. Brez odpora se je neznanec dal zvezati in odvesti v Sisek. Pri zasliševanju je povedal napačno ime. Zapletel pa se je v protislovja in bil končno razkrinkan kot Čarugov pajdaš Prpić «Mali». Najbrže bo zloglasni ropar delil s Čarugo enako usodo in končal v zanjki.

JOSIP TOLLAZZI v Dolenjem Logatcu

priporoča svojo **gostilno**, kakor tudi **zalogo špecerijskega blaga, železnine in vina na debelo.**

Pogovor o tem in onem.

Potres v Srbiji.

Porušeni številni dimniki in hiše. — Mrtvili 6 oseb in mnogo ranjenih. — Potresno valovanje se bo še ponavljalo. — Kralj v potresnem ozemlju.

V zgodnjih jutranjih urah minule nedelje so povzročili neobičajno močni in dolgotrajni potresni sunki v Beogradu in okolici strašno paniko med prebivalstvom. Prvi sunek je bil zabeležen ob 3:47 in je trajal 7 sekund, drugi sunek je sledil ob 4:17 in je bil malo slabši. Med potresom se je čulo močno podzemsko bobnenje. Sunki so se ponavljali nato prav ves dan; bili so sicer krajši kakor prva dva, vendar nekateri še vedno močni. Središče potresa je bilo pri Rudniku. Beograjski potresni zavod je zabeležil do večera okrog 50 sunkov, od katerih je bilo 10 prav močnih.

Beograjsko prebivalstvo je že po prvem sunku pridrvelo iz hiš na ulice in begalo brez cilja okoli. Šele, ko so močnejši sunki prenehali, so se ljudje zopet vrnili v domove.

Potres, ki je povzročil precej škode v raznih krajih Šumadije, je imel široko območje. Čutili so ga tudi na Hrvatskem, dalje v Bosni in v Južni Srbiji. Sofijska potresna postaja je beležila katastrofalen potres v daljavi 300 km. Skupno je potres v Beogradu porušil par sto dimnikov in poškodoval precej hiš, med njimi tudi vladne palače. V Šumadiji pa ni bila samo materialna škoda precej občutna, marveč je bilo tudi nekaj človeških žrtev, in sicer v rudniškem okraju, kjer je bilo ubitih 6 oseb. V bolnici in v vojašnici v Gornjem Milanovcu so dobili nekateri bolniki in vojaki težje telesne poškodbe. Katastrofa je bila velika, zlasti v Dolnji Vrbavi, kjer je bilo porušeni več hiš. Kmetu Demetriću je ubilo tri otroke. Na Belem polju, kjer je bilo več hiš porušeni do tal, je kmetu Miliću ubilo ženo in dva otoka. Strašno noč je preživel Rudnik, kjer so bili sunki posebno močni in so poškodovali domala vsa poslopja s cerkvijo vred. Nadalje so močne sunke čutili tudi v Kruševcu in Kragujevcu.

V pokrajinah tostran Save poročajo o močnem potresu v Velikem Bečkereku, kjer so sunki trajali 23 sekund ter povzročili veliko paniko med prebivalstvom, sicer pa so ostali brez težjih posledic. Nadalje so čutili močne sunke v Novem Sadu in v Vinkovcih, kjer so že tekom marca imeli tri potrese. Šibkejši je bil potres v Bosni; v Sarajevu so v nedeljo ob 4. zjutraj jedva občutili valovanje zemlje.

Beograjski potresni zavod zatrjuje, da je glavna nevarnost minila in da je vsaka bojazen pred kako novo večjo katastrofo neopravičena, četudi se bodo ponavljali sunki še tekom deset mesecev. Ti sunki pa bodo tako neznatni, da jih ljudje sploh ne bodo občutili. Po potresu prizadete kraje je obiskal tudi kralj, ki je osebno delil pomoč oškodovancem. Vlada je ukrenila vse potrebno, da se pomaga strašno prizadetemu prebivalstvu.

★

× **Ponovne strašne poplave veletoka Mississippija v Zedinjenih državah.** Kako strahotne so poplave, ki jih je povzročil v Zedinjenih državah veletok Mississippi, si ne moremo prav predstavljati. Umljivejša nam bo ta strahotnost, ako pomislimo, da so te poplave, ki trajajo že celo vrsto tednov, ves čas še naraščale in zajele vedno nove kraje. Kakor poročajo, je v soboto pri Bayouju des Glaises naraslo vodovje Mississippija zopet prodrlo nekaj nasipov in poplavelo vso pokrajino,

kjer raste najboljši sladkorni trs. Vzrok nove katastrofe je v tem, da sta se združila narasla vala Mississippija in njegovega priтока Red Rivera. Razen tega stoji v mnogih poplavljenih pokrajinah voda sedaj više kakor v strugi reke same, zaradi česar se je začela odtekati nazaj v Mississippi. Pritisku z dveh strani so se nasipi morali vdati in so počili. Računajo, da je nova poplava pregnala novih 100.000 ljudi iz njihovih bivališč, tako da je sedaj preko pol milijona ljudi brez domova.

Koliko ljudi je prišlo že ob življenje pri teh poplavah, še ni dognano. Škoda, ki jo je Mississippi povzročil, je neizmerna.

× **Francoska letalca med poletom čez Atlantsko morje izginila brez sledu.** Te dni sta se podala pogumna francoska letalca Nungesser in Coli z letalom «Bela ptica» na pot preko Atlantskega morja v Ameriko. Te poti z letalom še ni nihče napravil, zato je ves svet z zanimanjem čakal uspeha drznega poleta. Toda oba letalca, ki bi morala že davno prispeti v New York, sta neznanokje izginila in je skoro gotovo, da sta plavalala svoj pogum s smrtjo sredi morja.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Sledeče, pri nas kupljene srečke so bile izžrebane dne 8. maja:

Št. 70.466 40.000 Din

Št. 59.381, 91.733 po 2000 Din.

Po 500 Din pa sledeče srečke:

76.741,	76.723,	100.721,	100.736,	100.709,	5.766,	15.418,	15.420,	15.431,	15.443,	15.479,	15.473,	18.103,
30.941,	30.942,	40.536,	40.561,	40.540,	53.472,	66.648,	79.030,	79.046,	91.717,	91.719,	91.752,	91.705,
91.771,	115.631,	115.639,	115.676,	115.650,	115.663,	9.784,	20.815,	23.451,	23.413,	34.107,	34.158,	34.153,
47.737,	47.793,	47.733,	48.592,	59.358,	71.900,	83.294,	83.248,	86.358,	96.953,	96.972,	111.187,	120.110,
38.709,	101.208,	9.105,	48.686,	70.454,	70.420,	70.459,	70.433,	70.415,	95.836,	95.865,	111.754,	111.731,
111.746,	111.779,	111.863,	111.880,	121.519,	121.566,	121.631,	121.660,	59.731,	59.778,	59.792,	112.237,	120.696,
						121.566,						

Dobitki, izžrebani dne 10. maja: št. 59.345 4000 Din.

Po 2000 Din: 15.441, 48.501, 23.440, 120.161, 70.477, 111.810.

Po 500 Din pa sledeče srečke:

100.718,	5.719,	5.715,	5.787,	15.446,	15.429,	18.126,	18.149,	40.587,	40.570,	40.560,	66.678,	66.645,
79.022,	79.004,	79.052,	79.032,	91.739,	115.616,	115.624,	115.664,	9.763,	9.769,	11.523,	11.533,	20.847,
20.853,	23.405,	23.406,	23.461,	34.151,	34.152,	47.730,	48.560,	48.521,	48.572,	59.344,	83.261,	83.269,
86.373,	86.400,	86.357,	86.347,	96.911,	96.961,	96.954,	97.000,	111.127,	111.186,	120.185,	120.165,	38.704,
101.210,	15.133,	15.107,	78.153,	78.164,	116.272,	116.289,	116.267,	48.659,	48.680,	70.470,	70.447,	70.407,
95.861,	95.859,	121.556,	121.591,	121.570,	121.672,	56.292,	65.782,	24.359,	59.733,	72.493,	97.058,	120.688,
						120.647,						

Dne 12. maja izžrebane srečke:

4000 Din je zadela srečka št. 111.124.

Po 2000 Din so zadele srečke št. 121.551, 121.695, 18.771, 47.119.

Po 500 Din so zadele sledeče srečke:

14.141,	14.131,	14.149,	76.735,	76.750,	5.710,	15.404,	15.401,	15.406,	15.463,	18.188,	30.987,	30.952,
30.997,	30.992,	30.947,	40.557,	40.543,	53.412,	79.008,	91.675,	91.772,	9.779,	9.744,	9.735,	11.578,
11.597,	11.567,	20.801,	20.818,	20.852,	23.436,	23.474,	23.463,	23.458,	34.104,	34.120,	34.185,	47.732,
48.535,	59.335,	83.245,	83.257,	83.286,	83.276,	86.380,	96.968,	96.963,	96.942,	120.176,	120.199,	116.264,
116.263,	9.198,	48.614,	48.688,	48.685,	70.424,	70.412,	95.891,	95.888,	95.821,	111.764,	111.714,	111.818,
121.562,	121.515,	121.549,	121.694,	121.619,	121.609,	121.661,	121.663,	18.772,	18.750,	18.727,	56.242,	65.709,
			78.331,	24.364,	57.660,	61.079,	71.852,	99.377,	121.562,	122.803,		

Dne 13. maja so bile sledeče, pri nas kupljene srečke izžrebane:

Srečka št. 848 je zadela 20.000 Din.

4000 Din je zadela št. 707.

Po 2000 Din so zadele srečke št. 91.744, 120.141 ter 121.651.

Po 500 Din so zadele sledeče srečke:

14.139,	14.111,	76.722,	100.702,	5.726,	5.770,	15.478,	15.480,	18.133,	18.112,	18.124,	30.990,	40.509,
40.542,	53.452,	66.620,	66.643,	79.013,	79.035,	79.061,	91.754,	91.783,	91.768,	115.695,	115.697,	115.688,
9.750,	9.720,	9.745,	11.548,	11.582,	11.569,	11.598,	20.896,	23.419,	23.449,	23.452,	34.182,	47.767,
48.558,	48.543,	71.820,	71.803,	71.885,	71.878,	83.278,	83.288,	83.244,	86.318,	86.356,	86.327,	86.306,
86.300,	86.352,	96.988,	96.908,	96.943,	96.971,	111.200,	111.164,	111.149,	120.170,	120.106,	120.193,	120.187,
15.111,	15.120,	78.183,	78.184,	78.196,	116.281,	9.133,	9.185,	52,	43.692,	48.621,	70.455,	70.438,
70.419,	70.461,	95.806,	95.873,	95.876,	111.769,	111.781,	111.734,	111.843,	111.825,	111.875,	111.871,	121.569,
		121.540,	121.696,	121.604,	15.367,	29.926,	41.810,	72.427,	98.265,	120.698,		

Dobitke bomo izplačevali od 15. junija naprej.

VAŽNO OPOZORILO!

Zadružni hranilnici, r. z. z o. z., kot pooblaščen prodajalki srečk, se je posrečilo, dobiti še nekaj srečk za to tekoče žrebanje (V. razred). — Igralcem, ki hočejo igrati na visoke dobitke in so bile njih srečke že izžrebane, se nudi prilika, da zamenjajo izžrebane srečke za neizžrebane, da morejo igranje na visoke dobitke nadaljevati. — Opozarjamo, da se žreba vsak dan do 31. maja, ko bo vseh 115 tisoč srečk izžrebanih.

Nekaj srečk proda Hranilnica lahko tudi igralcem, ki do sedaj še niso igrali. Reflektanti naj se takoj zglase pri

ZADRUŽNI HRANILNICI, r. z. z o. z. NA SV. PETRA CESTI 19.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Naloga, ki jo je prevzela Maggija, je bila zelo težavna. Vendar pa je bila deklica trdno odločena, da ne odneha prej, dokler je ne izvrši. Od jutra do večera je bila deklica na cesti, sprehajajoč se v kar najbolj samotnih ulicah ter šetajoč po nasadih v Stratfordu. Naravno, da jo je kaj pogosto eden ali drugi mladih lahkoživcev tudi nagovoril. Toda nikdar še oni, katerega je iskala. Vedno so bili to drugi moški, ki so lepo deklico kaj pogosto z veliko vsiljivostjo zasledovali po ulicah. Seveda Maggija radi tega ni prišla nikdar v zadrego, kajti Jim se je nahajal vedno v njeni bližini. In če je postal kateri zasledovalec predrzen, je takoj priskočil v pomoč deklici, ker je vsiljivca navadno že pojav orjaškega Jima tako prestrašil, da je gledal, da jo je čimprej pobrisal.

Kljub dosedanjim neuspehom pa niti trenutek ni zgubila Maggija potrpežljivosti, in res, njena vztrajnost je kaj kmalu imela biti nagrajena.

Bilo je tretjega dne, ko je zopet odšla iz najete sobice, oblečena kot vedno v preprosto obleko revne delavke, da znova poskusi svojo srečo. Počasni korakov se sprehaja po dokaj samotni ulici. Komaj pa zavije v Westminstersto cesto, kar nenadoma obstoji. Na drugi strani obrežne ceste zagleda znanega ji gospoda, — nič več ni v dvomu, on je, katerega že tako dolgo išče. Maggija se ni zmotila, bil je res tisti, ki ga je iskala. Deklica obstane pred izložbo ter si jo ogleduje, pri tem pa niti za hip ne izpusti izpred oči gospoda, ki počasi koraka naprej. V primerni razdalji jo mahne za njim. Naenkrat pa obstane, Maggija seveda tudi; potem pa zapazi, da je počasi izginil v vežo. Nad vrati visi velika napisna tabla, v hiši je kavarna in varijete.

Takoj se Maggija ozre okrog sebe po svojem spremljevalcu, in ne traja dolgo, je že Jim pri njej. Maggija navidezno nepremično ogleduje izložbo, v resnici se pa prav živalno razgovarja s svojim spremljevalcem.

«Ali ste videli mladega gospoda, Jim?»

«Da, ali je on tisti, katerega iščemo?»

«Da. In ste si zapomnili njegovo obleko in njegovo zunanost?»

«Če bi bila še taka gneča, bi ga spoznal.»

«Dobro. Tukaj ne smem dalje ostati, da ne vzbudim pozornosti. Toda vi morate ostati tu in paziti na hišo kot na zenico v svojem očesu, če pa iskani gospod pride zopet iz hiše, morate iti povsod za njim. Jaz grem sedaj, takoj vam pošljem v pomoč Billa.»

«Vse se bo izvršilo po vaši želji, gospodična Burke.»

Maggija hitro odide ter se napoti naravnost v svojo sobico, kjer upa, da najde še Billa, ki se je izdajal za njenega strica. V svoji nadeji se ne vara, kajti Bill čaka že doma na svojo lepo tovarišico. Ko zve, da je Maggija našla že tako dolgo iskanega pustolovca, se te vesti neizmerno razveseli.

Takoj se poda v Westminstersto ulico, da tamkaj pomaga Jimu pri zasledovanju pustolovca, Maggija pa ostane doma nestrpno čakajoč njunih poročil. Ko je njena potrpežljivost že skoro pri kraju, se slednjič vendarle čuje odmev okornih korakov, znak, da se vrača Bill. Koj nato vstopi v sobo Bill, ki izborna igra vlogo betežnega starčka.

«No?» ga vpraša Maggija nestrpno.

«Gospodična Burke, mož doslej še ni prišel iz hiše, dasi se bo že kmalu zmračilo.»

Maggija udari z nogo ob tla.

«Kaj pa, če ima hiša dva izhoda?» šepne vsa iz sebe.

«Ne, jo potolaži Bill. «Mož je še vedno v hiši, o tem ni dvoma. Če bi bila prišla celo miška iz hiše, bi jo bila opazila.»

«Pa menda vendar ne stanuje tamkaj?»

Bill se zasmeji.

«To ne, pač pa ima morda v kavarni dogovorjen sestanek. Kaj pravite k temu, gospodična?»

Maggijo oblije lahka rdečica, vendar pa ji takoj naglo uspe zatreti svoje dekliško čuvstvovanje. Njeno notranjščino docela prevzame zavest, da je tovarišica in pomočnica strašnega Jaka. Hitro se odloči za nov načrt.

«Pojdite le zopet v Westminstersto ulico in opazujte hišo. Jim pa naj takoj odide v svoje stanovanje ter se preobleče v elegantnega kavalirja, da se more potem podati sam kot dozdeven lahkoživec v varijete. Morda naleti tamkaj iskanega pustolovca, za čigar stanovanje moramo pod vsakim pogojem zvedeti.»

Bill popolnoma soglaša z odredbo svoje lepe tovarišice, potem pa odide iz sobe, kjer ostane Maggija sama. Mlada deklica se globoko oddahne.

«Slednjič, slednjič vendarle!» šepče sama s seboj. «Zagonetni mož, tajinstveni maščevalec, sedaj ti končno moram dokazati svojo pripravljenost, da ti izpolnim vsako željo. — Ah, kako te čislam, — kako vroče te ljubim!»

Bila je že pozna nočna ura, ko se je slednjič Bill vrnil domov. Maggija ga je slišala stopiti v njegovo sobo. Kmalu nato pa je že tudi nalahko potrkal na vrata njene sobe, znak, da ji ima nekaj važnega povedati.

Hitro odklene Maggija vrata ter jih tiho odpre.

«Kaj je novega?» vpraša deklica, nestrpno čakajoč odgovora.

«Jim ga je videl,» odvrne Bill šepetaje. «Lopov mora biti z lastnico varijeteja, neko gospo Miller v zelo dobrih odnošajih. Kajti v kavarni ni presedel je cel dan, marveč se zdi, da bo tamkaj prebil tudi vsa noč.»

Maggija je nad to vestjo zelo razočarana, saj je trdno upala, da bo še to noč mogla zvedeti za pustolovčevu stanovanje.

«Kje je Jim?» vpraša čez nekaj časa čakajočega Billa.

«On še vedno preži okrog hiše. Mogoče je vsekakor še, da lopov proti jutru vendarle odide domov.»

«Kaj je Jim sicer še opazil?»

«Prav mnogo, gospodična Burke. Predvsem igra ta lopov — bančnik, čigar imena pa Jim, žal, še ni mogel ugotoviti, — prav veliko vlogo v varijeteju. Brez dvoma je dogovorjen z lastnico in zdi se, da služi lopovu ta hiša kot zatočišče pri njegovih lopovskih podvzetjih.»

«To je zelo verjetno.»

«Sedaj pa najvažnejše, kar vam imam povedati. Ta lopov namerava namreč zopet — vsaj vse okoliščine govore za to — zapeljati eno ubogo deklico.»

«Kje, v varijeteju?»

«Na, dasi se sliši to nekam čudno, pa je vendar resnično. Jam je zapazil vsako malenkost, in tako je tudi danes mnogo zvedel. Z eno besedo, Jim je doznal, da je pred nekaj dnevi nastopila službo v varijeteju nova pevka, še zelo mlada in lepa deklica, kateri je nedolžnost — kot pravi Jim — brati iz obraza. Mlada deklica se menda zelo čednostno oblači, poje samo dostojne pesmi in je — kot je slišal Jim — prevzela mesto pevke le, ker je bila vsled bede v to prisiljena.»

«Ah, ubožica!» vzklikne Maggija.

(Dalje prihodnjic.)

Priporočajte in širite „NOVO PRAVDO“!

Proč z manjvrednim blagom!

Da izkoristimo svoje dohodke čim bolj ekonomično, je potrebno, da kupujemo le najtrpežnejše življenjske potrebščine. — Vsakovrstni „Doko“ čevlji so dokazano najtrpežnejši ter tudi najlegantnejši domači izdelek, prihranijo vsakomur lepe zneske, ki bi bili sicer izdani za prezgodnja popravila. „DOKO“ čevlji se dobijo samo v trgovini

„DOKO“, Iv. Čarman
LJUBLJANA, Prešernova ul. 9, dvorišče.

Izvrševalni odbor in podružnica
NSZ v Rušah ter Narodni klub delavske zbornice sporočajo tužno vest, da je po dolgotrajni in mučni bolezni umrl tovariš

Franc Duh

delovodja v Rušah.

Pokojnika, zvestega našega sodelavca ohranimo v trajnem spominu.

Načelstvo Narodno-socijalistične stranke naznanja, da je umrl dne 14. maja 1927. tovariš

Anton Šircelj

železniški revident v p.

S pokojnim tovarišem izgublja načelstvo in izvrševalni odbor stranke svojega odličnega člana in neumornega delavca.

Načelstvo NSS.